

Одеський національний університет імені І.І. Мечникова
Факультет міжнародних відносин, політології та соціології
Кафедра світового господарства і міжнародних економічних відносин

ДИПЛОМНА РОБОТА

на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр»
**на тему: «Розвиток зовнішньоекономічних зв'язків Швейцарії та Австрії
у сучасних Умовах »**

«Development of foreign economic relations between Switzerland and Austria in modern
conditions»

Виконала: студентка денної форми навчання
Спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини»
Локота Дарина Вадимівна

Керівник – к.е.н., доц. Цевух Ю. О. _____

Рецензент – д.е.н., проф. Садченко О. В.

Рекомендовано до захисту на
засіданні кафедри
Протокол №
Завідувач кафедри
проф. _____ Якубовський С. О.

Захищено на засіданні ЕК №
«_____» _____ 2021 р., протокол №
Оцінка _____ / _____ / _____
Голова ЕК
д.е.н., проф. _____ Якубовський С. О.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ	
ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	5
1.1. Сутність та особливості зовнішньоекономічної діяльності.....	5
1.2. Міжнародно-правові основи регулювання зовнішньоекономічної діяльності.....	10
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ШВЕЙЦАРІЇ ТА АВСТРІЇ.....	
2.1. Зовнішньоторговельні відносини Швейцарії та Австрії.....	14
2.2. Аналіз динаміки міжнародних фінансових операцій.....	16
2.3. Зовнішньоторговельні операції Швейцарії та Австрії.....	20
2.4. Аналіз платіжного балансу Швейцарії та Австрії.....	25
РОЗДІЛ 3. РОЗВИТОК ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНИХ ЗВ'ЯЗКІВ ШВЕЙЦАРІЇ ТА АВСТРІЇ З УКРАЇНОЮ.....	
ВИСНОВКИ.....	41
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	44

ВСТУП

Актуальність теми дипломної роботи полягає у зовнішньоекономічній діяльності двох країн. Взагалі зовнішньоекономічна діяльність, є важливим чинником, що впливає на динаміку й структуру національної економіки. Необхідність теоретичного осмислення процесів проблеми зовнішньої діяльності, що здійснюються у сфері міжнародної торгівлі, виявлення певних закономірностей і розроблення рекомендацій щодо їх розвитку являються актуальним аспектом постійного дослідження вчених-економістів у різні часи.

Ступінь розробки наукової проблеми: питання, які присвячені розробці теорії мають безліч робіт відомих та вітчизняних і зарубіжних вчених, у тому числі В.І. Власов, В.І. Губенко, О.А. Кириченко, Ю.Г. Козак, А.І. Кредісов, В.С. Сухарський, російські дослідники І.Т. Балабанов, О.І. Балабанов, О.П. Киреев, Л.Н. Красавіна, Ф.М. Левшин та ін. Дослідженням сутності зовнішньоекономічних зв'язків займалися та продовжують займатися як зарубіжні так і українські вчені: Ліндерт П., Портер М., Клименко Н.А., Рогов В.В., Сейфуллаева М.Е., Капіцин В.М., Пепа Т.В., Крушницька Г.Б., Стичишин П.П., Бойко С.М., Пирець Н.М., Попова О.І., Кириченко О.М., Скорнякова І.В. та інші.

Мета і завдання дослідження. *Метою дослідження* є вивчення теоретичних основ та прикладних аспектів поняття зовнішньоекономічної діяльності Швейцарії та Австрії.

Для досягнення поставленої мети в роботі мають бути вирішені такі *завдання*:

- висвітлити сутність та призначення зовнішньоекономічної діяльності та міжнародно-правові основи зовнішньої діяльності;
- розглянути законодавче регулювання країн;
- надати характеристику зовнішньоторговельним відносинам;
- провести аналіз динаміки міжнародних фінансових операцій;
- дослідити аналіз платіжного балансу;

- на основі проведеного аналізу розробити та обґрунтувати регресійну модель;
- обґрунтувати розвиток;
- розглянути розвиток зовнішньоекономічних зв'язків Швейцарії та Австрії з Україною.

Об'єкт і предмет дослідження.

Об'єктом дослідження є зовнішньоекономічні зв'язки Швейцарії та Австрії.

Предметом дослідження є засоби і заходи які впливають на зовнішньоекономічні зв'язки у сучасних умовах.

Методи дослідження. Дослідження проведено із застосуванням різних методів, що дає доцільне вивчення економічних процесів. Інформаційною базою дослідження були законодавчі і нормативні акти двох країн з питань зовнішньоторговельної діяльності, праці вітчизняних і зарубіжних вчених з проблем державного регулювання ЗЕД.

Структура та обсяг роботи. Бакалаврська робота викладена на сторінках комп'ютерного тексту і складається з вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел із 40 найменувань.

Результати дослідження пройшли апробацію на міжнародній науково-практичній конференції «Соціально-економічний та політичний розвиток в умовах європейської інтеграції», яка відбулась в Одеському національному університеті імені І.І Мечникова 29 травня 2021 року.

РОЗДІЛ 1.

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ШВЕЙЦАРІЇ ТА АВСТРІЇ

1.1 Сутність та особливості зовнішньоекономічної діяльності .

Зовнішньоекономічна діяльність є однією з важливих умов економічного зростання будь якої країни.

Вагомий внесок у дослідження питань зовнішньоекономічної діяльності та різних її аспектів був зроблений вітчизняними та закордонними науковцями такими як Д. Х'юм, А. Сміт, Р. Р. Торренс, Д. Рікардо, Дж. Ст. Мілль, Е. Ф. Гекшер, Б. Г. Оллін, В. В. Леонтьєв, М. Ю. Портер, С. Около, Ю. В. Макогон, Ю. Г. Козак та інші. Не дивлячись на широке поле досліджень у цій області, науковці не дійшли до єдиного висновку, щодо дефініції поняття зовнішньоекономічної діяльності, а також її предметного поля.

Зовнішньоекономічна діяльність у законі України «Про зовнішньоекономічну діяльність» [11] визначена як, діяльність з приводу продажу товару, робіт, послуг, а також інша діяльність (інвестиції, виставки, продаж ліцензій, обмін технологіями та інше), що характеризується отриманням прибутку та перетинанням кордону країни. Тобто, в цьому випадку зовнішньоекономічна діяльність не обмежується торгівлею товарами, послугами, але і включає в себе інші взаємодії між учасниками зовнішньоекономічної діяльності на комерційній основі.

У Економічному словнику Завадського Й. С. [7], зовнішньоекономічна діяльність визначена як «сукупність експортноімпортних операцій міністерств, відомств, підприємств, державних, кооперативних та інших організацій.» Сутність зовнішньоекономічної діяльності складається з дотримання принципів самофінансування, самоокупності шляхом експорту власної продукції, що виробляється.

Борисов А. Б. у Великому економічному словнику [1] наводить тлумачення поняття зовнішньоекономічної діяльності, як однієї зі сфер

економічної діяльності держави, підприємств, фірм, тісно пов'язаної із зовнішньою торгівлею, експортом та імпортом товарів, іноземними кредитами та інвестиціями, здійсненням спільних з іншими державами проектів. В Економічному енциклопедичному словнику за редакцією Мочерного С. В. [5], наведено аналогічне тлумачення зовнішньоекономічної діяльності. Тут необхідно відзначити, що автор приділяє увагу видам зовнішньоекономічної діяльності у яких вона втілюється. Окрім того приділяє увагу тому, що ЗЕД є складовою частиною господарської діяльності підприємства

Зовнішньоекономічна діяльність, як стверджує В.І. Серажим [2], форма торгово-економічної міжнародної діяльності держави, організацій, установ усіх форм власності, пов'язана з експортом та імпортом товарів, послуг, реалізацією спільних проектів, утворенням спільних виробничих, торгових, транспортних структур за участі міжнародного фінансового капіталу, кредитів, інвестицій. Цей механізм зовнішньоекономічних зв'язків передбачає відкритий характер економіки, інтеграцію її в міжнародну торгово-економічну систему, в міжнародні регіональні й товарні ринки. [31]

Якщо говорити про економічну діяльність Швейцарії, то вона є однією з найбільш стабільних у світі. Була проведена політика довгострокового монетарного забезпечення й банківської таємниці, саме це зробило Швейцарію місцем, де інвестори найбільш упевнені в безпеці своїх коштів, у результаті чого економіка країни стає усе більше залежна від постійних припливів закордонних інвестицій. Через невелику територію країни й високої спеціалізації праці, ключовими економічними ресурсами для Швейцарії є промисловість і торгівля.

Швейцарська Конфедерація - високорозвинена європейська держава. Дотепер ця країна залишалася осторонь від будь-яких форм європейської інтеграції. Підтримуючи гарні відносини з усіма сусідами, Швейцарія свідомо зберігала свою відособленість. Результатом такої політики протягом десятиліть був стабільно дефліруючий швейцарський

франк і найвищий у Європі рівень життя. На думку експертів, чим тісніше буде інтегруватися Європа, тим гірше буде почувати себе економіка Швейцарії. Економіка Швейцарії тісно пов'язана зі світовим ринком, та й в правильному порядку залежить від нього. У складі швейцарського експорту понад 9/10 за вартістю займають готові промислові вироби, хімічні, текстильні товари, ліки, годинники, продовольство (сири, молочні продукти й ін.). Швейцарія спеціалізується на випуску високоякісної, дорогою й наукомісткої продукції, займаючи далеко не останні місця в області біохімії, точного верстатобудування й комп'ютеризації.[32]

В імпорті переважають продовольчі товари, сировина для промисловості й паливо. Швейцарія - член Європейської асоціації вільної торгівлі (ЕАСТ), однак її торгівля із країнами ЄС більше інтенсивна.

В економічних відносинах Швейцарія спеціалізується на виробництві високотехнологічної продукції й відома своїми високоосвіченими фахівцями. Провідними галузями є мікроелектроніка, біотехнологічна електротехнічна й фармацевтична промисловість. Банківський сектор також грає в економіці країни важливу роль. [33]

Важливим фактором конкурентоспроможності економіки Швейцарії є розвинена транспортна інфраструктура, перш за все, в областях автомобільного та залізничного транспорту, а також передачі енергоресурсів. Швейцарія є важливою транзитною територією, через яку проходить значна частина вантажопасажирських і енергетичних потоків Європейського союзу.

Основним принципом Швейцарської Конфедерації в області зовнішньоекономічної діяльності є принцип економічної свободи. Законодавство Швейцарії в галузі зовнішньоекономічної діяльності засновано на міжнародних принципах і угодах (в т. Ч. Правилах СОТ) в області обміну товарами, послугами та інвестиціями.

Згідно ст. 101 Конституції, Уряд Швейцарської Конфедерації повинно забезпечувати захист інтересів швейцарської економіки, включно із застосуванням стимулюючих заходів (Exportförderungsgesetz). У параграфі 2

ст. 101 Конституції зазначено, що Уряд може в особливих випадках застосовувати заходи щодо захисту внутрішнього ринку, відступаючи від принципів вільної торгівлі.

Діяльність в торгово-економічній сфері Швейцарії регулюється «Законом про заходи в галузі зовнішньоекономічної діяльності» від 25 червня 1982 року (Bundesgesetz über aussenwirtschaftliche Massnahmen). У ньому визначені повноваження уряду щодо здійснення заходів у сфері зовнішньоекономічної діяльності, правові критерії і відповідальність фізичних і юридичних осіб. Крім того, передбачається можливість прийняття урядом заходів (включаючи надзвичайні) в сфері ЗЕД в разі, якщо заходи іноземних держав або надзвичайні ситуації за кордоном можуть завдати істотної шкоди економічним інтересам Швейцарії. При цьому мається на увазі встановлення державного контролю за зовнішньою торгівлею товарами і послугами аж до повної заборони їх експорту-імпорту і посилення контролю за платежами.

Зовнішньоекономічні зв'язки орієнтовані головним чином на промислово-розвинуті країни. При цьому частина країн ЄС становить 70,4% усього зовнішньоторговельного обігу.[34]

Основними контрагентами Швейцарії по імпорті, як і по експорті, є країни ЄС, серед країн ЄС виділяються Німеччина, Франція й Монако й Італія, які є найважливішими зовнішньоторговельними партнерами Швейцарії. Слід також зазначити США, чия частка становить понад одного десятий загального експорту країни й близько 11% її імпорту.

Отже, у зовнішній торгівлі Швейцарії в досліджуваний період в основному переважав експорт, але коефіцієнт покриття ненабагато перевищував 100%, причому як імпорт, так й експорт країни мали тенденцію до росту, отже, зростав зовнішньоторговельний товарообіг.

Швейцарія є порівняно молодого країною, що динамічна розвивається і з кожним роком має все більш значний вплив на світову економіку в цілому і зокрема на європейську .[23]

Аналіз сучасного стану економіки Швейцарії дозволяє зробити висновок про стійкий ріст основних макроекономічних показників, таких як обсяг ВВП, показнику ВВП на душу населення та інших.

Протягом століть Швейцарія дотримувалася політики збройного нейтралітету в світових справах, що дало їй доступ і політичну стабільність, щоб стати однією з найбагатших країн світу з ефективною ринковою економікою. Його рівень життя, продуктивність праці і якість освіти і системи охорони здоров'я є одними з найвищих в Європі. Світова економічна криза, викликана пандемією Covid-19, викликав різке уповільнення темпів зростання в Швейцарії. [24]

Немає сумнівів в тому, що в найближчому майбутньому Швейцарія продовжуватиме дотримуватися заданого курсу у зовнішньоекономічній діяльності (ставка на якість продукції, а не на масовість виробництва), а також розвивати свою промисловість, знаходячи нові ринки збуту, тому купити свій бізнес в Швейцарії також вигідно, як і раніше. [17]

Переходячи до розгляду теоретичних частин Австрії, можемо сказати наступне, Австрія - порівняно невеличка високорозвинена індустріальна країна, та має розвинену ринкову економіку, кваліфіковану робочу силу, високий рівень життя та тісно пов'язана з іншими країнами ЄС, особливо з Німеччиною. Сектор послуг формує економіку країни, також значну долю займає промисловий сектор. Аграрний сектор високорозвинений, хоча і займає невелику долю. Безробіття складає 5,8%, що є низьким за європейськими стандартами, та найвищим показником після закінчення Другої світової війни через зростання кількості біженців та мігрантів ЄС, які виходять на ринок праці. [25]

Австрійська економіка відрізняється порівняно низькому рівні інфляції і безробіття. Найважливішими галузями промисловості є машинобудування металургія, харчосмакова і легка, хімічна промисловість та деревообробна.

Міжнародна торгівля для Австрії посідає чільне місце у її економіці. Країна підтримує торгові ставлення більше ніж із 150 країнами світу. На

ринок Австрії постачає Німеччина, Італія та Швейцарія, Чехія, Нідерланди, Україна.

Скорочення імпорту відбулося головним чином через зменшення імпорту мінерального палива та мастил. Через різке підвищення цін на нафту, австрійський уряд почав активно шукати шляхи економії енергії та використовувати поновлювані джерела енергії. Найбільшого зростання у період з 2013 по 2017 роки зазнав імпорт крові людей та тварин, гормонів та легкових автомобілів.[28]3

Австрія пропонує своїм інвесторам ідеальні умови. Тобто австрійську економічну систему можна охарактеризувати як вільну ринкову економіку з сильною соціальною спрямованістю, враховуючи також слабших членів суспільства. В Австрії також існує випробувана система економічного і соціального партнерства, яка традиційно грала рішучу і погоджує роль в політиці заробітної плати і цін. На світовій політичній арені Австрія все більше стає міжнародним місцем зустрічі, про що свідчить велика кількість самітів і конференцій, що проводяться в Австрії. У той же час значення країни як життєво важливою транзитною країни між економічними зонами Європи зростає, особливо щодо поставок європейських енергоносіїв, включаючи нафту, природний газ і електрику [15].

Австрія завжди покладається на дуже сильну мережу експортно-орієнтованих малих та середніх підприємств, високі академічні стандарти і значні витрати на дослідження і розробки.

1.2 Міжнародно-правові основи регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

У будь-якій державі здійснюється зовнішньоекономічна діяльність, що включає в себе зовнішню торгівлю товарами, регіональну економічну інтеграцію (регіональне економічне співробітництво, створення торгово-економічних угруповань), міжнародний рух капіталу, міграція робочої сили. Жодна держава не може існувати ізольовано. Найважливішою складовою

зовнішньоекономічної діяльності є зовнішньоторговельна діяльність, під якою розуміється діяльність по здійсненню угод у галузі зовнішньої торгівлі товарами, послугами, інформацією та інтелектуальною власністю. Зовнішньоторговельна діяльність передбачає транскордонне переміщення товарів і послуг (переміщення товарів через кордони держав). До зовнішньої торгівлі товарами відноситься їх імпорт і експорт. У першому випадку це ввезення товару на митну територію певної держави або ТЗ без зобов'язання про зворотне вивезення, у другому - вивезення товару з митної території без зобов'язання про зворотне ввезення.

Трудове законодавство, яке відповідає економічним і соціальним завданням сучасності, може виконувати три найважливіші функції:

- воно може формувати законодавчу базу, що сприяє встановленню продуктивних взаємин у сфері індивідуального та колективного найму, а також сприяти формуванню однакових, своєчасних і надійних результатів таких взаємин;
- воно може служити важливим інструментом встановлення демократії на робочому місці за допомогою забезпечення роботодавців, працівників та їхніх представників основою для взаємодії один з одним;
- воно може стати постійно діючим нагадуванням і гарантією основних принципів і прав на робочому місці, що здобули широку соціальну підтримку за допомогою загальнонаціонального законодавчого процесу, а також може саме встановлювати порядок примусового застосування цих принципів і прав.

Щодо законодавчого порядку Швейцарії, основне корпоративне законодавство включає наступні документи:

- Швейцарський кодекс зобов'язань (Schweizerisches Obligationenrecht);
- Швейцарський федеральний закон про стягування боргів і банкрутство (Bundesgesetz über Schuldbetreibung und Konkurs);
- Федеральний закон про пряме оподаткування (Bundesgesetz über die direkte Bundessteuer);

- Швейцарський федеральний закон про банки і ощадних касах (Bundesgesetz über die Banken und Sparkassen);
- Федеральний закон про інвестиційні компанії відкритого типу (Bundesgesetz über die Anlagefonds);
- Федеральний закон про приватному міжнародному праві (Bundesgesetz über die internationale Privatrecht).

У Швейцарії регулюються ціни майже на половину товарної продукції сільського господарства. Державне регулювання охоплює ціни на харчове і кормове зерно, цукровий буряк, рапс, молоко. Довідкові ціни встановлюються на м'ясо. Обмежене регулювання цін зі спостереженням за ними здійснюється на текстильні товари, одяг, іграшки, музичні інструменти.

У Швейцарії контролюються ціни на товари, які захищає чи субсидіює держава. Органом ціноутворення у Швейцарії є Федеральне відомство з контролю за цінами. Процес ціноутворення здійснюється тут відповідно до постанови федерального уряду про захисні ціни на товари, низки законів і постанов для конкрет-них галузей і видів продукції.

Досвід державного цінового регулювання Швейцарії свідчить, що законодавчо регулюються ціни майже 50% обсягу товарного виробництва. Особлива увага приділяється державному сектору економіки. Зокрема, аграрному сектору, який захищається від зовнішнього конкурентного тиску шляхом квотування ввозу продукції агропромислового комплексу, переважно овочів і фруктів. Дотаційними у Швейцарії є також тарифи на залізничний транспорт і будівництво доріг. Контроль за рівнем цін здійснюють не тільки державні органи нагляду, але й суспільні організації, як-то Фонд захисту прав та інтересів споживачів [10].

Федеральний уряд Швейцарії проводить політику невтручання в бізнес, створюючи сприятливий інвестиційний клімат для іноземних інвестицій, включаючи підтримку економічної і політичної стабільності, прозоре і справедливе законодавство, розвинену інфраструктуру і високоефективні ринки капіталу. Кантони можуть проводити власну інвестиційну політику,

багато з них застосовують фінансові та інші стимули для залучення іноземних інвестицій.

Розглядаючи державне регулювання цін в Австрії, можна робити висновки, що регулювання здійснюється на основі Закону про ціни (1976 р.), Закону про картелі (у редакції 1988 р.), Антидемпінгового закону (1985 р.). Держава регулює близько 10 % цін (брухт і відходи чорних металів, фармацевтична сировина, лікарські препарати, електроенергія, газ, тепlopостачання). Парламент країни встановлює ціни на тютюн, тютюнові вироби, сіль, поштові збори, телефонні, телеграфні та залізничні тарифи. Міністерство фінансів установлює ціни на спиртні напої. Міністерство економіки Австрії має право вводити регулювання цін на термін до 6 місяців на будь-який товар чи вид послуг. На термін до 6 місяців воно може встановлювати ціни або коли вони необґрунтовано підвищуються одним чи кількома підприємствами, або коли підприємці не зменшують ціни на готову продукцію у разі зниження цін на використовувану для її виробництва сировину та матеріали. Економічна виправданість ціни при цьому розглядається з позицій інтересів розвитку економіки в цілому та споживачів, а не фактичної собівартості продукції окремо взятого підприємства.

Так, в Австрії державою регулюється близько 10% цін на товари й послуги національної економіки. Ціни на товари і послуги державних монополій (тютюнові вироби, сіль, поштові збори, телефонні, телеграфні та залізничні тарифи) встановлює парламент власними рішеннями. Міністерство фінансів законодавчо контролює ціни на алкогольні напої. А контроль за виконанням встановленого рівня цін покладено на місцеві органи земель та поліцію. Штучне завищення цін передбачає законодавчу відповідальність та штрафні санкції [19].

РОЗДІЛ 2.

АНАЛІЗ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ КРАЇН

2.1. Зовнішньоторговельний аналіз Швейцарії та Австрії.

Швейцарія і Австрія традиційно тісно співпрацювали у багатьох областях, включаючи послуги для своїх громадян, які проживають за кордоном, економічні та фінансові питання, освіту, дослідження та інновації, а також культуру. Відвідування проходять часто і на всіх рівнях. Обидві країни регулярно проводять переговори з Ліхтенштейном і Німеччиною в інтересах політичної координації.

Вони також працюють разом на багатосторонньому рівні, наприклад, в Організації Об'єднаних Націй (ООН), Організації з безпеки і співпраці в Європі (ОБСЄ) та Раді Європи. Традиційно перший візит за кордон нового федерального президента або міністра закордонних справ Швейцарії або Австрії відбувається в іншу країну.

99,8% зареєстрованих в Швейцарській Конфедерації компаній відносяться до малих і середніх підприємств, на частку яких припадає дві третини від числа зайнятих і більше 60% ВВП. МСП є основою експортного потенціалу Швейцарії.

Швейцарія перебуває в лізі країн, зовнішня торгівля яких представляє дуже високу пропорцію їх головних торговельних партнерів - промислово розвинені країни, які становили 79% швейцарського експорту й 88% його імпорту, грає особливо важливу роль. Швейцарія із країн ЄС вона імпортує майже 75% всіх потрібних їй товарів і ввозить туди близько 65% своїх експортних виробів. Основними контрагентами Швейцарії по імпорту, як і по експорту, є країни ЄС, їхня частка становить 62% у сумарному імпорту.

З 2015 року обсяг торгівлі товарами і послугами між двома країнами перевищив 20 мільярдів євро. Швейцарія є четвертим за значимістю торговим партнером Австрії з експорту та шостим за величиною імпортом. Торгівля послугами між двома країнами також стає все більш важливою і

становить майже четверту частину від загального обсягу двосторонньої торгівлі. За даними Австрії, Швейцарія була найважливішим ринком збуту послуг для Австрії за межами ЄС. Після Німеччини Швейцарія є другою за важливістю цільовою країною для послуг з Австрії. За обсягом імпорту послуг з Австрії Швейцарія посідає четверте місце.

Економічне зростання в останні роки було відносно слабким і досягло 1% у 2015 році, але в 2017 році знову досягло 2,3%. Але протягом останніх років загальний обсяг імпорту, у грошовому виразі, залишався більшою мірою незмінним на рівні 150 млрд. дол. США. Однак, у 2015 році було зафіксовано значний спад у майже 15%.

Найбільший обсяг товарів, у грошовому еквіваленті, на ринок Австрії постачає Німеччина, частка якої в загальному імпорті складає 41%. На другому місці знаходяться Італія та Швейцарія, на третьому – Чехія та Нідерланди. На 6 найбільших країн припадає 64% від загального імпорту, при цьому негативне сальдо торговельного балансу у 2016 році країна мала з усіма партнерами. Доля України у імпорті Австрії складає 0,1%.

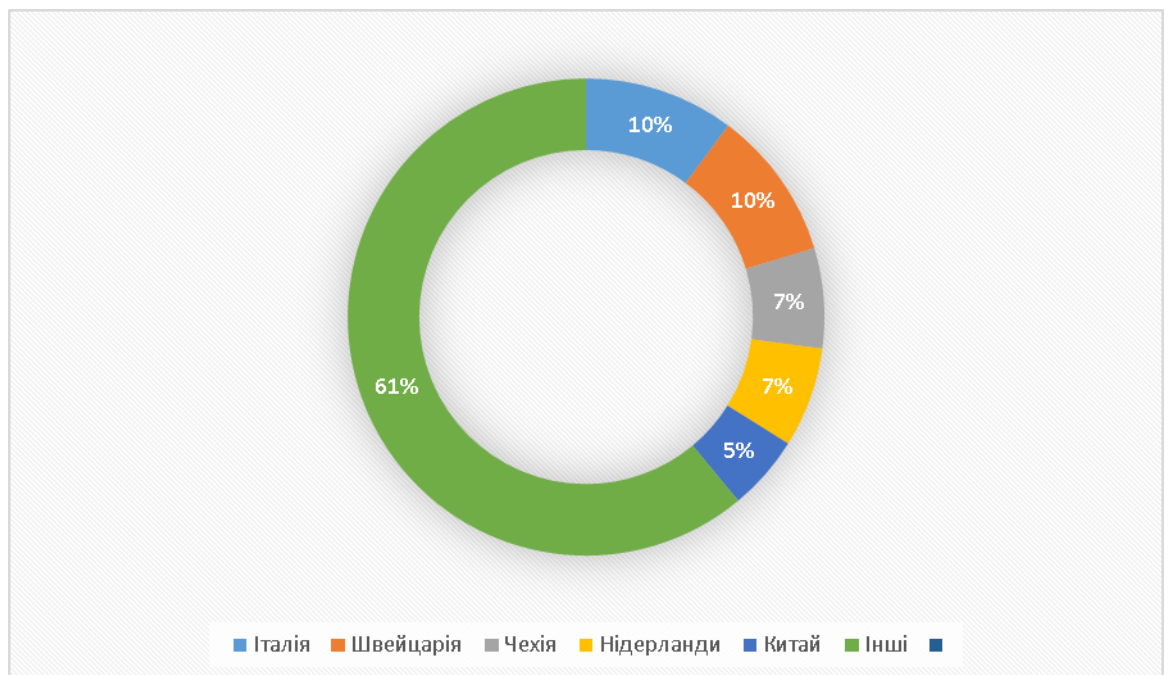

Рис 2.1 Показники імпорту Австрії за період з 2010-2020 рр

Джерело: розраховано автором на основі даних [4].

Швейцарія також є одним з найбільших іноземних інвесторів в Австрії. Станом на кінець 2019 року загальний обсяг інвестицій швейцарських компаній склав 11,8 млрд євро. В даний час в швейцарських компаніях в Австрії працює більше 38 000 чоловік. Прямі інвестиції Австрії до Швейцарії різко зросли з 2000 року і на кінець 2019 року склали 10,2 мільярда швейцарських франків.

Австрія поступово диверсифікує свої зовнішні зв'язки, хоча на ЄС все ще доводиться майже 75% зовнішнього товарообігу країни. При цьому Австрія вміло використовувала свій статус посередника між країнами Заходу і соціалістичним блоком в роки холодної війни, швидко наростивши в 1990-і роки (а особливо після розширення ЄС на Схід у 2004 р) масштаби торгівлі з Чехією, Словаччиною, Угорщиною і Польщею. Досить сказати, що Чехія і Словаччина - важливіші партнери Австрії, ніж Китай [12].

Офіційною контактною особою для всіх компаній зі Швейцарії та Ліхтенштейну, провідних експортну і торговельну діяльність в Австрії, є Swiss Business Hub Austri [17].

2.2. Аналіз динаміки міжнародних фінансових операцій

Міжнародні валютно-фінансові операції служать для забезпечення господарсько-економічної діяльності підприємств за кордоном. Міжнародні фінансові операції, як засобу забезпечення економічних взаємодій, грають важливу роль в процесах стабілізації економіки різних країн і всього світу в цілому.

Масштаби фінансових міжнародних операцій кредитних організацій поділяються на країни «Групи 7». Судячи з наведених в таблиці 2.1. даними, Швейцарія є лідером в сегменті довірчого управління активами (4 508 млрд. дол.).

Таблиця 2.1.

Зіставлення балансових і позабалансових операцій кредитних
організацій країн «Групи 7» 2017 г. (млрд. Дол.)

Країна	Балансові операції			Позабалансові операції		
	Активи	Капітал	Пасиви	Активи в довірчому управлінні	Фідуціарні депозити	Похідні фінансові інструменти
Великобританія	8 135	239	7 896	4 839	...	...
Німеччина	8 305	453	7 852	...	...	...
США	64 360	3 863	60 497	4 580	...	231 181
Швейцарія	2 715	26	2 689	4 453	202	49 382
Франція	7 830	477	4 353	2 656	...	9 235

Джерело: розраховано автором на основі даних [3].

Дохід від їх розміщення не підлягає обкладенню податком у джерела, його легко приховати від податкових органів країни проживання інвестора. Справа в тому, що операції довірчого управління активами здійснюються за дорученням клієнтів, які самі несуть весь ризик, отримують дохід на вкладені кошти і сплачують банкам комісію за посередництво. Підписуючи угоду про передачу грошових коштів та інших активів в довірче управління, клієнт передає банку право переміщувати ці активи в інші банки поза юрисдикцією Швейцарії на ім'я банку - довірчого керуючого з тим, щоб уникнути швейцарського податку на процентний дохід нерезидентів. Оскільки процентний дохід швейцарському банку як бенефіціару виплачує іноземний банк, за швейцарським законодавством оподаткуванню він не підлягає. Крім того, розміщення коштів за кордоном від імені банку є додатковою гарантією

конфіденційності операцій клієнта. Як правило, банк сам вибирає партнера, а кредитор і боржник навіть не знають один одного.

Вивчення масштабів і характеру посередницької діяльності швейцарських фінансових інститутів показало істотне зростання значення в їх діяльності позабалансових операцій. Так, обсяг пасивних фідучіарних операцій, здійснюваних за дорученням клієнтів і не відображаються на балансі банків, збільшився за 50 років майже в 400 разів, склавши в 2017 році 4,5 трильйони швейцарських франків.

В роботі показано, що як і багато фінансових інститутів країн світу, в 2000-х рр. швейцарські банки стали різко нарощувати операції з іншим типом позабалансових інструментів - деривативами. Так, якщо в 2000 р. обсяг контрактів з деривативами становив близько 10 трильйонів швейцарських франків, що становило 500% валюти балансу, то в 2017 р обсяг контрактів з деривативами дорівнював уже близько 3500% валюти балансу. Криза внесла свої корективи в ріст операцій з деривативами у швейцарських банків і. їх обсяг став поступово знижуватися.

Стосовно Швейцарії діє такий принцип: отримуючи прибуток від операцій по всьому світу, швейцарські банки відображають її на балансі 100% -вої дочірньої структури в офшорній юрисдикції і отримують податкові пільги зі сплати податку на прибуток або зовсім звільняються від його сплати.

Світова економічна криза, викликана пандемією Covid-19, викликав різке уповільнення темпів зростання в Швейцарії, при цьому ВВП в 2020 році склав -5,3%. Згідно з оновленим прогнозом МВФ в жовтні 2020 року, очікується, що зростання ВВП виросте на 3,6% в 2021 році. і стабілізується на рівні 2,1% в 2022 році за умови відновлення світової економіки після пандемії. Щоб подолати проблеми, пов'язані з цією винятковою ситуацією, і запобігти економічній кризі, наявність кредиту для приватних компаній і ліквідна банківська система мають важливе значення. Тому Федеральна рада, Швейцарський національний банк («SNB») і Швейцарський наглядовий

орган за фінансовим ринком («FINMA») об'єднали зусилля зі швейцарськими банками для розробки пакету заходів щодо поліпшення надання ліквідності. Навесні 2020 Федеральний рада схвалила кілька пакетів заходів на суму близько 60 мільярдів швейцарських франків.

Економічна криза, спровокована пандемією Covid-19, призвела до зростання безробіття до 3,2% в 2020 році. Очікується, що в найближчі роки він збереже такий же низький рівень 3,6% в 2021 році і 3,4% в 2022 році (жовтень 2020 г.. За даними Державного секретаріату з економічних питань (SECO), зареєстроване безробіття в кінці жовтня 2020 року була на 46,6% вище, ніж в жовтні 2019 року. Вплив кризи Covid-19 на зростання безробіття широко розподіляється по галузям. Сектор гастрономії та гостинності сильно постраждав, але непропорційно сильно постраждали будівельна, механічна, годинна і металообробна галузі [20].

Щодо Австрії, тут як і в багатьох інших країнах континентальної Європи, сформувалася фінансова система, заснована на банках. Саме банки мають можливість поєднувати комерційну та інвестиційну діяльність, надаючи весь спектр фінансових послуг. Інші сегменти фінансової системи – ринок цінних паперів, пенсійних заощаджень, страховий сектор та інші – розвинуті в меншій мірі. В Австрії один з найвищих коефіцієнтів покриття населення банківськими послугами – 98%. Розміщення коштів на депозити банків – це найпоширеніший спосіб інвестування для австрійців. Залучення банківських позик – традиційне джерело фінансування для австрійських компаній (на них припадає більше третини пасивів нефінансових компаній). У даний час банківський сектор Австрії включає 764 банки і 4255 банківських відділення; рівень концентрації банківської діяльності в країні досить високий: майже три чверті обсягу активів усієї системи припадає на найбільші банки країни.

Зі вступом Австрії в ЄС, роль держави як підприємця істотно скоротилася. Це було так само пов'язано з процесами розвитку світової економіки. На шляху входження до складу Євросоюзу Австрія почала процес

приватизації і змінила близько 800 федеральних законів. Сьогодні націоналізованими залишаються банки і підприємства важкої промисловості.

Державне і приватне споживання, ймовірно, буде підтримувати внутрішню економіку, оскільки домогосподарства отримують вигоду від вузького ринку праці і більш високої заробітної плати. Однак пандемія COVID-19 і пов'язані з нею заходи стримування сильно вплинули на економіку Австрії та на фінансові операції. Австрія пережила різке зменшення кількості, зареєструвавши негативне зростання в 6,7% в 2020 році. Згідно з оновленим прогнозом МВФ на жовтень 2020 року, очікується, що зростання ВВП відновиться до 4,6% в 2021 році і 2,1% в 2022 році, в залежності від постпандемічної глобальної економічної ситуації [20].

2.3. Зовнішньоторговельні операції Швейцарії та Австрії

Аналіз ефективності та динаміки розвитку зовнішньої торгівлі будь-якої країни здійснюється за допомогою знаходження показників, які здатні проілюструвати економічну ситуацію країни. Австрія є 30-ю країною за величиною експортної економіки в світі і 10-ю найбільш складною економікою за індексом економічної складності (ECI). У 2019 році Австрія відправила товарів по всьому світу на суму 179 млрд доларів США. Ця сума в доларах відображає зростання на 23,2% з 2015 року і зростання на 1,1% з 2018 по 2019 рік. Одними із головних показників є експорт. За останні 3 роки, тобто з 2017 по 2019 рр. показники змінювались та не завжди демонстрували стабільність. Дані за ці роки наведені в таблиці 2.2 [18].

Таблиця 2.2

Показники експорту, імпорту, Австрії за 2017 – 2019 рр.(млн. дол. США)

Показник	2017	2018	2019
Експорт	159 970 530 802, 00	176 991 970 620,00	179 532 054 962,00

Імпорт	166 475 080 9 70, 00	184 195 200 6 03, 00	176 596 131 3 48,00
--------	-------------------------	-------------------------	------------------------

Джерело: розраховано автором на основі даних [9].

Основними країнами, куда Австрія експортує свої товари є:

- Німеччина - 28,7%;
- Італія - 6,2%;
- США - 6,1%;
- Швейцарія - 4,9%;
- Франція - 4,3%;
- Словаччина - 4,2%; Угорщина - 3,5%; Польща - 3,4%;
- Чеська Республіка - 3,4%;
- Китай - 2,9%;
- Великобританія - 2,8%;
- Словенія - 2%.

Загальний обсяг експорту в 2019 році становив 179 мільярдів доларів (на 9 млн чоловік), що відповідає приблизно 20 000 доларів на кожного жителя центральноєвропейської країни.

Сукупний імпорт в Австрія склав 184 млрд доларів в 2018 році. У вартісному вираженні збільшення поставок товарів в Австрію порівняно з 2017 роком склало 10,6%. Імпорт товарів зріс на 17,7 млрд доларів (в 2017 в Австрію було завезено товарів на суму 166 млрд доларів).

Найбільші торговельні партнери Австрії з імпорту товарів:

- Німеччина - 35% (65 млрд US \$);
- Італія - 6,36% (11,7 млрд US \$);
- Китай - 5,83% (10,7 млрд US \$);
- Швейцарія - 4,6% (8,49 млрд US \$);
- Чехія - 4,34% (7,99 млрд US \$);
- США- 3,81% (7,02 млрд US \$);
- Нідерланди - 2,73% (5,04 млрд US \$);

- Франція - 2,73% (5,03 млрд US \$);
- Польща - 2,68% (4,95 млрд US \$);
- Угорщина - 2,68% (4,94 млрд US \$)

Далі, більш детально представлено у таблиці 2.3 показники зовнішньої торгівлі за період 2014-2018 років за даними сайту World Bank.

Таблиця 2.3

Показники зовнішньої торгівлі за період 2014-2018 років

Показник и зовнішньої торгівлі	2014	2015	2016	2017	2018
Зовнішня торгівля (у% ВВП)	103,5	102,4	101,1	104,8	107,8
Баланс торгівлі (млн. Дол. США)	1,029	2,542	2,946	1,689	4,35
Баланс торгівлі (включаючи обслуговування) (млн. Дол. США)я	14,45 3	13,91 1	14,62 9	13,09 4	16,65 8
Імпорт товарів та послуг (щорічна зміна)	3,0	3,6	3,7	5,0	4,64,6
Експорт товарів та послуг (щорічна зміна)	2,9	3,0	3,1	5,0	5,9
Імпорт товарів та	50,1	49,3	48,6	50,7	52,0

послуг (у% від ВВП)					
Експорт	53,4	53,1	52,5	54,0	55,8
товарів та послуг (у% до ВВП)					

Джерело: розраховано автором на основі даних [18].

Австрія імпортує більше товарів, ніж експортує. 193,7 мільярда доларів США проти 184,8 мільярда доларів США в 2018 році. У 2018 році імпорт товарів та послуг склав 52% ВВП, а експорт товарів та послуг склав 55,8% ВВП. Відповідно до даних ОЕСР, за січень 2017 року за рік, імпорт товарів склав 170,1 мільярда доларів США, а експорт - 164,3 мільярда доларів США, з дефіцитом в 5,8 мільярда доларів США. Незважаючи на те, що експорт надає послуги, порівняно з експортом товарів і, таким чином, показує стабілізацію впливу на зовнішню торгівлю Австрії [18].

Таблиця 2.4

Показники експорту, імпорту Швейцарії за 2018 – 2020 рр.(млн. дол. США)

Показник	2018	2019	2020
Експорт	310 524 275 089,00	313 629 550 20 2, 00	318 414 645 19 8,00
Імпорт	278 665 555 57 6,00	276 291 811 28 1,00	290 324 714 67 4,00

Джерело: розраховано автором на основі даних [18].

Сукупний експорт з Швейцарія склав 318 млрд доларів в 2020 році. У вартісному вираженні збільшення поставок товарів з Швейцарія Порівняно 2019 роком склало 1,52%: Експорт товарів зріс на 4,78 млрд доларів (в 2019 з Швейцарія було поставлено товарів на суму 313 млрд доларів). [17].

Основними країнами, куда Швейцарія експортує свої товари є:

- США з часткою 22% (73 млрд US \$)

- Німеччина з часткою 15,3% (48 млрд US \$)
- Китай з часткою 5,47% (17,4 млрд US \$)
- Великобританія з часткою 5,27% (16,7 млрд US \$)
- Франція з часткою 5,17% (16,4 млрд US \$)
- Італія з часткою 4,85% (15,4 млрд US \$)
- Індія з часткою 3,63% (11,5 млрд US \$)
- Австрія з часткою 2,57% (8,18 млрд US \$)
- Іспанія з часткою 2,51% (8,01 млрд US \$)
- Японія з часткою 2,35% (7,5 млрд US \$)

Найбільші торговельні партнери Швейцарії з імпорту товарів:

- Німеччина з часткою 19,4% (56 млрд US \$)
- Італія з часткою 8,15% (23 млрд US \$)
- США з часткою 7,19% (20 млрд US \$)
- Китай з часткою 6,08% (17,6 млрд US \$)
- Франція з часткою 5,88% (17 млрд US \$)
- Великобританія з часткою 5,72% (16,6 млрд US \$)
- Гонконг з часткою 4,15% (12 млрд US \$)
- ОАЕ з часткою 3,47% (10 млрд US \$)
- Австрія з часткою 3,08% (8,94 млрд US \$)
- Таїланд з часткою 2,81% (8,15 млрд US \$)

Отже, розглядаючи зовнішньоторговельні операції Швейцарії та Австрії, ми відмітили які є найбільші торговельні партнери Австрії та Швейцарії з імпорту товарів, з експорту, розглянули основні показники країн та зрозуміли який загальний обсяг у країн взагалі.

2.4. Аналіз платіжного балансу Швейцарії та Австрії

Платіжний баланс Австрії складається Oesterreichische Nationalbank (OeNB) в тісній співпраці зі Статистичним управлінням Австрії (Австрійський NSI). OeNB концентрує збір даних на рахунках операцій з

капіталом і фінансах, а останній - на поточному рахунку. Oesterreichische Nationalbank, крім того, також становить дохід від інвестицій і всі операції по поточних рахунках фінансових корпорацій (крім торгівлі товарами). Загальна відповідальність за ПБ лежить на центральному банку (Oesterreichische Nationalbank).

Останнє значення сальдо поточного рахунку (платіжний баланс, поточні долари США) в Австрії склала 10 798 740 000 доларів США за станом на 2018 рік. За останні 13 років значення цього показника коливалося від 19 299 050 000 доларів США в 2008 році до 6 141 933 000 доларів США в 2012 році. Пропонуємо розглянути платіжний баланс 2020 року у таблиці.

Таблиця 2.5

Статистика платіжного балансу Австрії.

Показник	Значення	Період
Поточний баланс к ВВП	2.5 %	2020
Поточний баланс	-1603 євро млн. 1.921 млрд. долл.	4 кв./20

Джерело:[3,4].

Профіцит платіжного балансу до ВВП в Австрії впав до 2.5% в 2020. Максимальний профіцит досягав 4.5%, а дефіцит -5.1%

Дефіцит рахунку поточних операцій платіжного балансу Швейцарії в четвертому кварталі 2020 року склав 2,9 млрд франків (\$ 3,14 млрд) в порівнянні з профіцитом у розмірі 16,3 млрд франків за аналогічний період роком раніше,.

Негативне сальдо було зафіксовано вперше за 11 років - з січня-березня 2009 року. Аналітики в середньому прогнозували профіцит на рівні 17,8 млрд

франків. За підсумками 2020 року профіцит зменшився на 22 млрд франків - до 27 млрд франків. В основному це було обумовлено скороченням позитивного сальдо в торгівлі товарами і послугами. Надалі ми побачимо баланс к ВВП, та статистику платіжного балансу.

Таблиця 2.6

Статистика платіжного балансу Швейцарії.

Показник	Значення	Період
Поточний баланс к ВВП	3.8 %	2020
Поточний баланс	-2853 CHF млн. -3.094 млрд. долл.євро	4 кв./2020

Джерело:[3].

Профіцит платіжного балансу до ВВП в Швейцарії впав до 3.8% в 2020. Максимальний профіцит досягав 14.8%, а дефіцит -0.6%

Мета даного дослідження полягає у вивченні регресійної моделі, а тобто це визначення деяких факторів. Для цього обрано 4 показники, вони будуть незалежними змінними і теоретично можуть зробити певний вплив на змінну. Показники:

- 1) Довгострокова номінальна відсоткова ставка (Interest rate)
- 2) Інфляція (Inflation)
- 3) ПІІ (FDI)
- 4) Бюджетний дефіцит до ВВП (Budget deficit)

Обранні змінні є макроекономічними показниками країни, данні обрані з World Bank, International Monetary Fund, OECD та ECB. Отримуємо наступну модель з імовірною залежністю:

$$\text{GDP} = \beta_1 * \text{Interest rate} + \beta_2 * \text{Inflation} + \beta_3 * \text{FDI} + \beta_4 * \text{Budget deficit}$$

Модель пропонує:

Interest rate $\uparrow$ - $\downarrow$ GDP

Inflation $\uparrow$ - $\downarrow$ GDP

FDI $\uparrow$ - $\downarrow$ GDP

Budget deficit $\uparrow$ - $\downarrow$ GDP

Звернемося до детальних показників моделі. До даної моделі ми обрали показник ВВП с 2010 року по 2020 рік.

Зміна ВВП Австрії описується лінійною кореляційно-регресійною моделлю а саме у таблиці «зведення для моделі».

Зведення для моделі

Модель	R	R-квадрат	Скорректированный R-квадрат	Стандартная погрешность	Спостереження
1	,954 ^a	,911	,902	15,268	11

Якість даної моделі є середньою через те, що в ній забезпечена середня точність визначення R^2 , майже близьке до (0,902). Це свідчить про те, що обрані фактори пояснюють залежну змінну на 90%.

Коэффициенты^a

Модель		Нестандартизованные коэффициенты		Стандартизованные коэффициенты	t	Значимость
		B	Стандартная ошибка	Бета		
	(Константа)	744,140	107,369		2,558	,000
	Interest rate	-10,302	36,095	-,370	-,700	,660
	Inflation	-14,040	42,228	-,279	-,590	,625
	FDI	-3,139	2,229	-,360	2,332	,169
	Budget Deficit	-6,269	3,405	-,502	2,600	,145

a. Зависимая переменная: GDP

Адекватність моделі полягає в :

1.Є 2 коефіцієнти з рівнем значимості 1% та 2 коефіцієнти з рівнем значимості 10%

$$2.2=0,902(90,2\%)$$

3.F=93,1737, тобто це більше ніж F-критерії

До даної моделі ми обрали показник ВВП с 2010 року по 2020 рік, та зміну ВВП Швейцарії описується лінійною кореляційно-регресійної моделлю, а саме у таблиці «зведення для моделі».

Зведення для моделі

Мо дель	R	R- квадрат	Скоректирован ий R- квадрат	Стандар тна помилка оцінки	Спостер еження
1	,584	,341	,268	30,470	11

Якість даної моделі є середньою через те, що в ній забезпечена середня точність визначення R^2 , майже близьке до (0,268).

Коэффициенты^a

Модель		Нестандартизованные коэффициенты		Стандар тизованные коэффициенты	т	Значи мость
		В	Стандарт ная ошибка	Бета		
	(Конста нта)	972,17 0	205,002		3, 550	,000
	Interest rate	- 13,400	24,100	-,320	- ,500	,570
	Inflation	- 22,060	45,222	-,159	- ,390	,610
	FDI	-5,190	4,394	-,242	- 1,445	,155
	Budget Deficit	-4,220	2,330	-,309	- 1,595	,120

a. Зависимая переменная: GDP

Адекватність моделі полягає в :

1.Є 2 коефіцієнти з рівнем значимості 1% та 2 коефіцієнти з рівнем значимості 10%

$$2.2=0,268(26,8\%)$$

3. $F=4,6686$, тобто це менше ніж F-критерій

Розглянувши дві країни, з нашої таблиці можна зробити висновок про правильність та точність гіпотез в Австрії. Ось наприклад, вивчивши ми робимо висновок, що на ВВП Австрії більше всього впливає інфляція тому, що її абсолютне значення стандартизованого коефіцієнта є найбільшим (-0,279). Це означає, що якщо інфляція збільшиться на одне стандартне відхилення, то ВВП зменшиться на (-0,279) стандартних відхилень.

Другий момент та значимий вплив має довгострокова номінальна ставка (-0,370), при збільшенні прямих іноземних інвестицій на одне стандартне відхилення, ВВП зменшиться на (-0,370).

Звернемо увагу на показники t-критерія Стюдента, які представлені в рядку «t». Майже всі показники не перевищують критерій. Тобто ніякий з чотирьох показників не впливають на ВВП.

Переходячи до країни Швейцарії, можемо зробити висновок, що також на ВВП Австрії більше всього впливає інфляція тому, що її абсолютне значення стандартизованого коефіцієнта є найбільшим (-0,159). Тобто це означає, що якщо інфляція збільшиться на одне стандартне відхилення, то ВВП зменшиться на (-0,159) стандартних відхилень.

РОЗДІЛ 3.

РОЗВИТОК ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНИХ ЗВ'ЯЗКІВ ШВЕЙЦАРІЇ ТА АВСТРІЇ З УКРАЇНОЮ

Зовнішньоекономічні зв'язки Швейцарії з Україною. За даними української статистики за 9 місяців 2020 р. загальний обсяг двосторонньої торгівлі товарами та послугами між Україною та Швейцарією скоротився на 23,3% і склав 1,617 млрд. дол. США. Експорт з України становив 636,3 млн. дол. США (-18,9%), а імпорт – 981 млн. дол. США (-25,9%). Сальдо було негативним для України та становило -344,7 млн. дол. США.

Обсяг торгівлі товарами скоротився на 26,3% та склав 922,9 млн. дол. США. Експорт з України зріс на 11,9% до 81,7 млн. дол. США. Імпорт зменшився на 42% до 841 млн. дол. США. Сальдо торгівлі товарами було негативним для України та становило 759,3 млн. дол. США.

У структурі експорту з України до Швейцарії у 2020 р. переважали: рис 3.1.

- перли природні або культивовані, дорогоцінне або напівдорогоцінне каміння – 39,5%;
- жири та олії тваринного або рослинного походження – 8,5%;
- папір та картон – 6,5%; зернові культури – 5,5%;
- деревина і вироби з деревини – 4,2%;
- вата – 2,9%; меблі – 2,5%;
- каучук гума – 2,1%;
- алюміній і вироби з нього – 2,1%;
- електричні машини – 2,0%;
- залишки і відходи харчової промисловості – 1,1%;
- м'ясо та їстівні субпродукти – 1,2%.

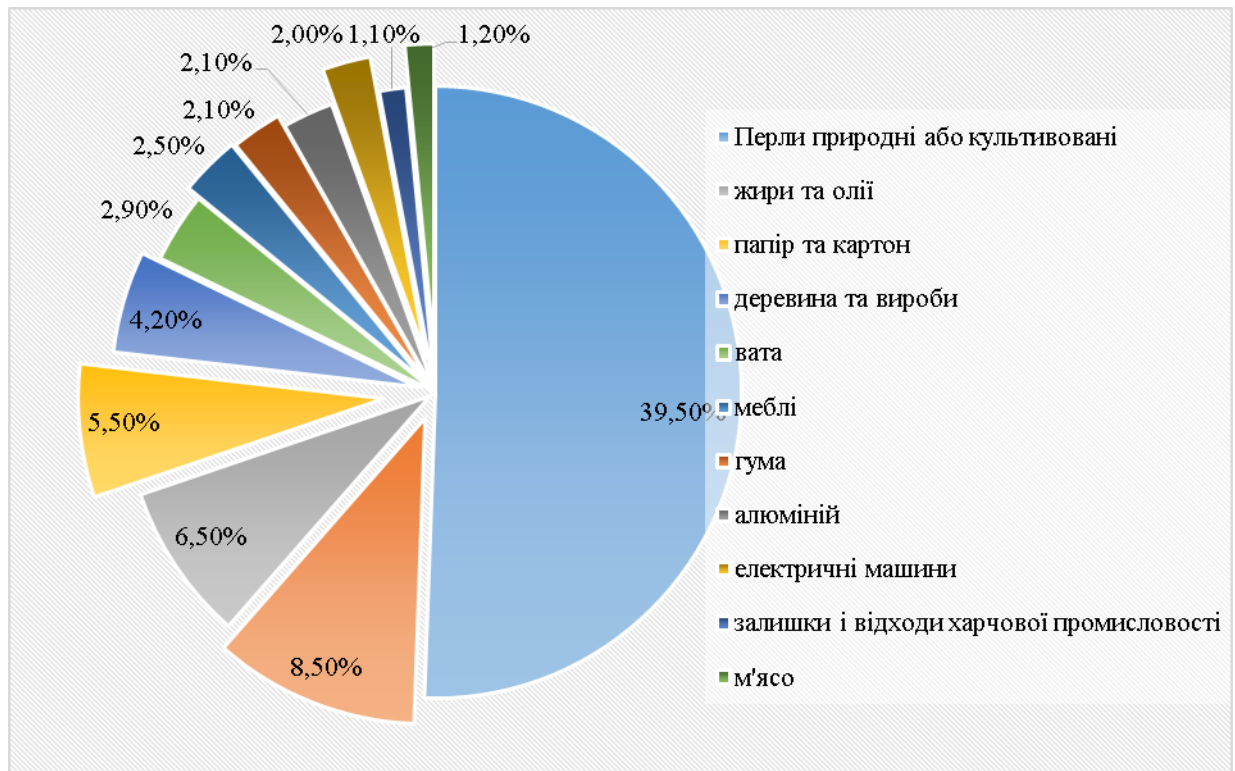

Рис. 3.1 Структура експорту з України до Швейцарії у 2020 р.

Джерело: розраховано автором на основі даних [8,9].

У структурі імпорту з Швейцарії до України у 2020 р. переважали: (рис 3.2)

- палива мінеральні, нафта і продукти її перегонки – 45,5%;
- фармацевтична продукція – 7,5%;
- пластмаси полімерні матеріали – 4,3%;
- перли природні або культивовані, дорогоцінне або напівдорогоцінне каміння – 8,8%;
- електричні машини – 5,1%;
- реактори ядерні, котли, машини – 5,3%;
- прилади та апарати оптичні, фотографічні – 3,4%;
- засоби наземного транспорту – 2,8%;
- готові текстильні вироби – 2,6%;
- екстракти дубильні – 1,9%.

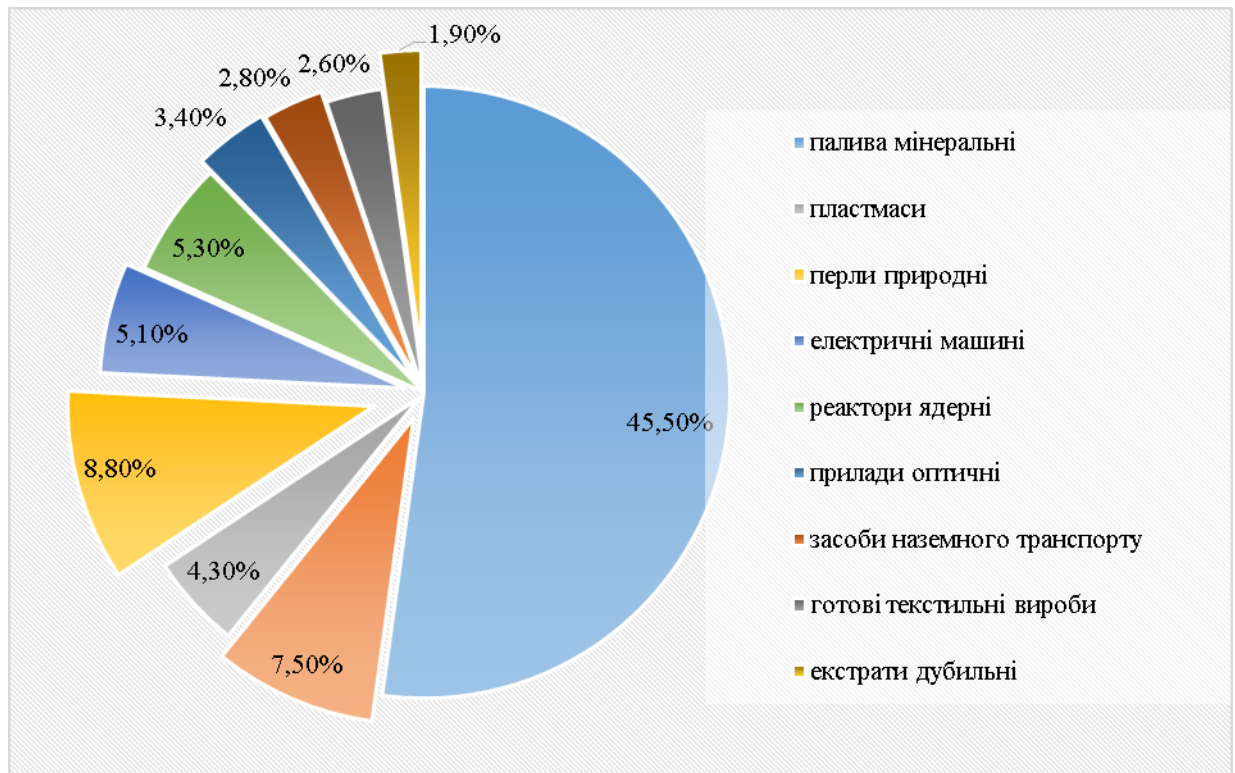

Рис. 3.2 Структура імпорту з Швейцарії до України у 2020 р.

Джерело: розраховано автором на основі даних [8,9].

Обсяги торгівлі послугами зменшилися на 18,7% і склали 695 млн. дол. США. Експорт з України зменшився на 23% до 555 млн. дол. США, а імпорт зменшився на 12,3% до 140 млн. дол. США. Сальдо торгівлі послугами традиційно залишалось позитивним для України та становило +415 млн. дол. США.

Основні статті експорту послуг з України до Швейцарії у 2020 р.: (рис. 3.3)

- державні та урядові послуги послуги з переробки матеріальних ресурсів - 31,5%;
- транспортні послуги – 36,2%;
- послуги у сфері телекомунікації, комп'ютерні та інформаційні – 8,6%;
- ділові послуги – 19,5%;
- послуги із страхування – 2,1%.

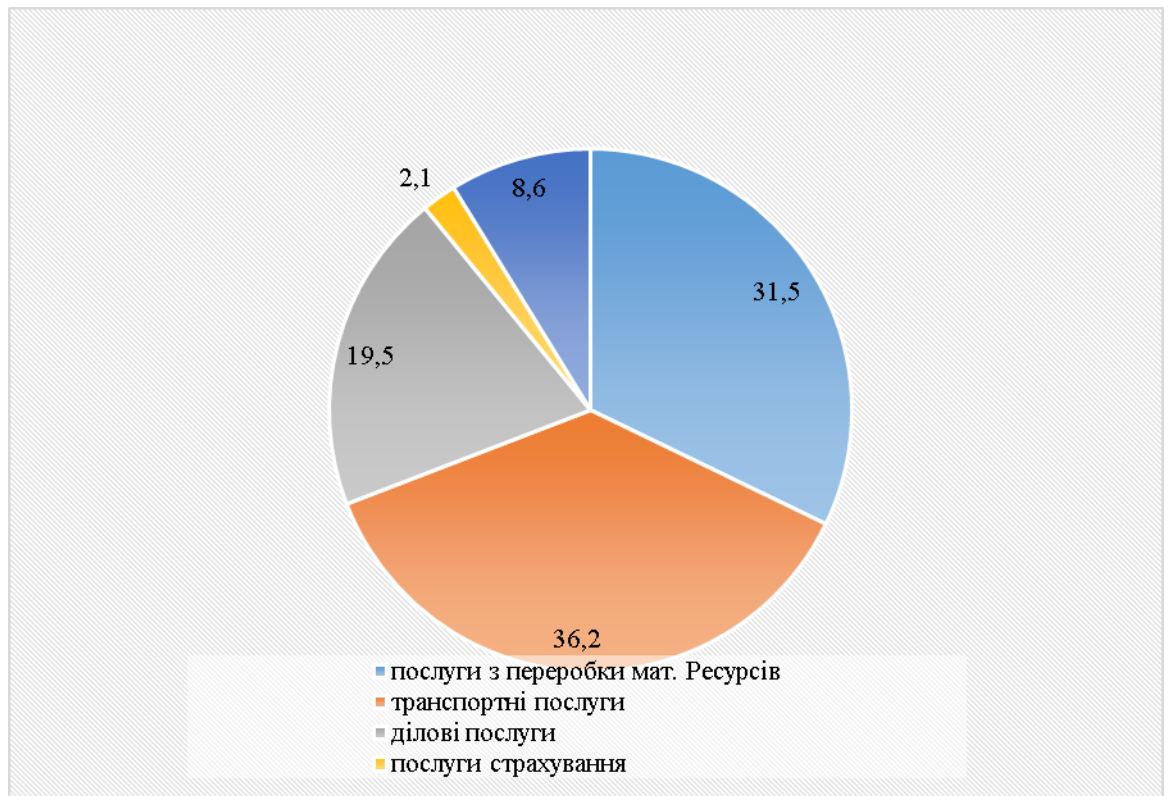

Рис. 3.3 Експорт послуг з України до Швейцарії у 2020 р

Джерело: розраховано автором на основі даних [5].

Основні статті імпорту послуг з Швейцарії до України у 2020 р.: (рис. 3.

4)

- ділові послуги – 28,8%;
- послуги у сфері телекомунікації, комп'ютерні – 16,8%;
- роялті та інші послуги інтелектуальної власності – 21,1%;
- державні та урядові послуги – 15,4%;
- транспортні послуги – 11,3%;
- послуги зі страхування – 3,9%;
- послуги пов'язанні з подорожами – 0,9%.

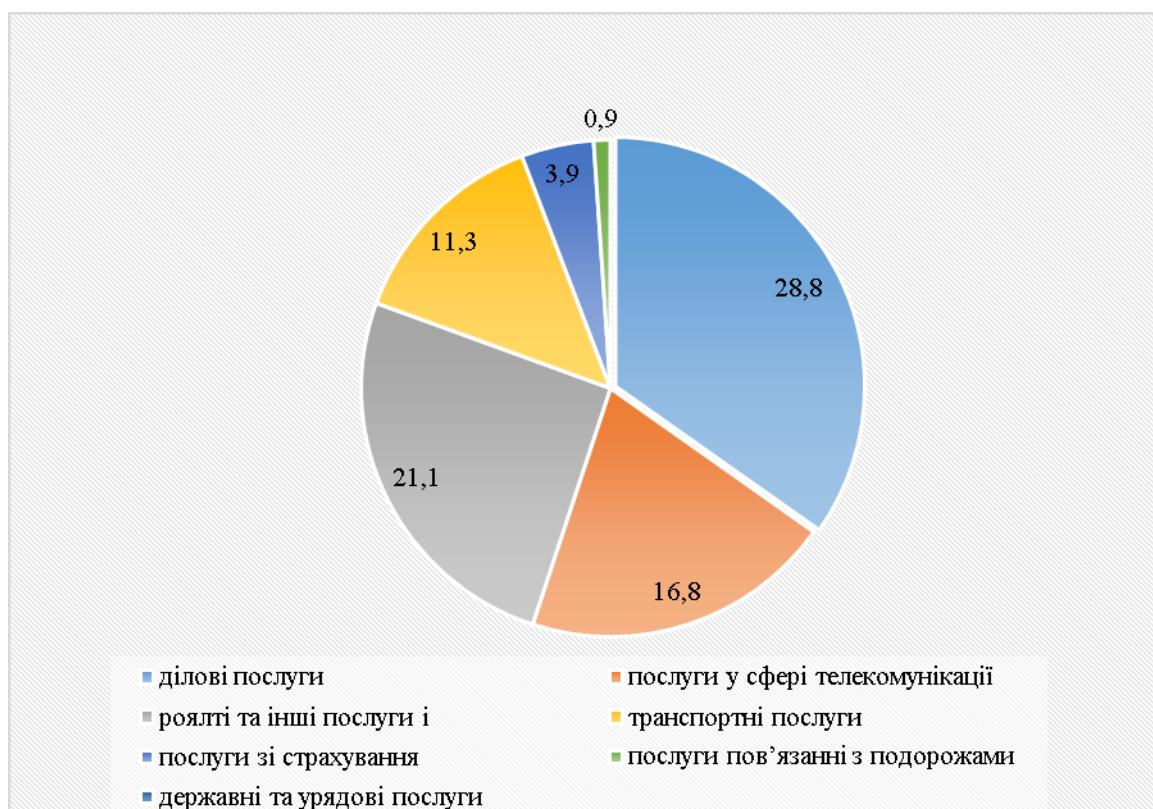

Рис. 3.4 Імпорт послуг з Швейцарії до України у 2020 р.

Джерело: розраховано автором на основі даних [5].

Послідовно розвивалося інвестиційне співробітництво. станом на 30.06.2020 р. прямі швейцарські інвестиції в Україну склали 3,082 млрд. дол. США. За обсягами вкладеного в Україну капіталу Швейцарія входить до п'ятірки найбільших інвесторів України.

Загальний обсяг інвестицій з України до Швейцарії залишався незначним і станом на 30.06.2020 р. становив 8,0 млн. дол. США, або приблизно 0,1% від загального обсягу українських інвестицій в економіках країн світу.

Успішно працює Українсько-швейцарський комітет з торговельно-економічного співробітництва, останнє спільне засідання якого відбулося у червні 2019 р. в Берні. Наступне 13-е засідання пройде у 2021 р. в Києві.

З 1 червня 2012 р. у відносинах із Швейцарією діє Угода про вільну торгівлю між Україною та державами ЄАВТ.

Протягом багатьох років Швейцарія надає значну технічну допомогу нашій державі, а з 2015 р. гуманітарну допомогу для подолання наслідків російської агресії у східних регіонах України.

Реалізація нової програми співробітництва між Швейцарією та Україною на 2020 - 2023 рр. забезпечує фінансування близько 108 млн. швейцарських франків на підтримку проектів технічної та гуманітарної допомоги.

З квітня 2015 р. на Схід України було направлено 12 гуманітарних вантажів. У липні та жовтні 2020 р. – 12-й гуманітарний вантаж загальною вартістю склала 3,7 млн. швейцарських франків.

Зупинимось на зовнішньоекономічних зв'язках Австрією з Україною. Криза, зумовлена епідемією коронавірусу, суттєво вплинула на розвиток двостороннього торговельно-економічного та інвестиційного співробітництва між Україною та Австрією у 2020 році.

За даними Держстату, зовнішньоторговельний оборот між Україною та Австрією у 2020 році скоротився на 7,8% і склав 1,3 млрд.дол.США. При цьому експорт товарів та послуг з України скоротився на 5,7%, сягнувши 642,6 млн.дол.США, імпорт з Австрії – на 9,7% до 687,9 млн.дол.США. Сальдо двосторонньої торгівлі зменшилося з 80,3 млн.дол.США у 2019 році до 45,3 млн.дол.США у 2020 році.

Товарообіг між Україною та Австрією у 2020 році скоротився на 7,9%, сягнувши 1,1 млрд.дол.США. Експорт товарів українських виробників до Австрії скоротився на 3,1% і склав 580,0 млн. дол. США, імпорт австрійської продукції, у свою чергу, скоротився на 12,4% до 575,8 млн. дол. США. Україна завершила 2020 рік із позитивним сальдо торгівлі товарами з Австрією в обсязі 4,2 млн.дол.США (проти -58,7 млн.дол.США у 2019 році).

Попри загальну негативну тенденцію, окремі групи товарів вітчизняного експорту збільшили свою присутність на австрійському ринку. Лідером вітчизняного експорту стала продукція агропромислового комплексу України, обсяги поставок якої на австрійський ринок зросли в

цілому на 10,2% і склали 65,3 млн.дол.США. У цьому сегменті найбільше було поставлено продуктів переробки овочів (+4,5% на суму 20,8 млн.дол.США), олії (+56% на суму 11,6 млн.дол.США) та їстівних плодів і горіхів (+20,9% на суму 11,2 млн.дол.США).

Зросли також поставки меблів (+7,1% на суму 29,6 млн.дол.США) та продукції машинобудівної промисловості (+17%), сукупна вартість якої склала 17,1 млн.дол.США

Основним сегментом українського експорту до Австрії залишається продукція гірничо-видобувної промисловості, сукупна вартість якої у 295,1 млн.дол.США покращила показник попереднього року на 1,5%.

Структура українського товарного експорту зберегла свій значною мірою сировинний характер. (Рис. 3.5)

- Питома вага залізної руди становила 50,9%,
- деревини і виробів з деревини – 10,6%,
- продукції аграрного сектору – 5,0%,
- недорогоцінних металів – 4,3%.

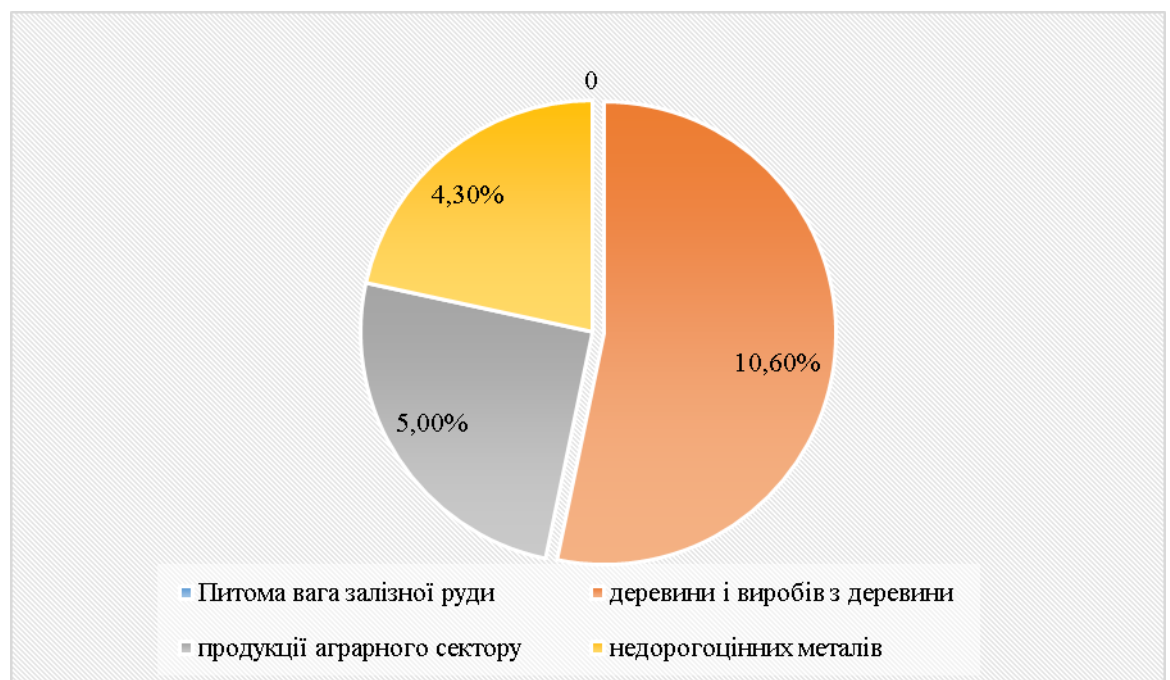

Рис. 3.5 Структура українського товарного експорту

Джерело: розраховано автором на основі даних [5].

Водночас, серед продукції кінцевого та промислового споживання переважають: (Рис. 3.6)

- спортивний інвентар з питомою вагою 6,3%,
- меблі – 5,1%,
- готові харчові продукти – 4,3%,
- машини та електротехнічне обладнання – 2,9%.

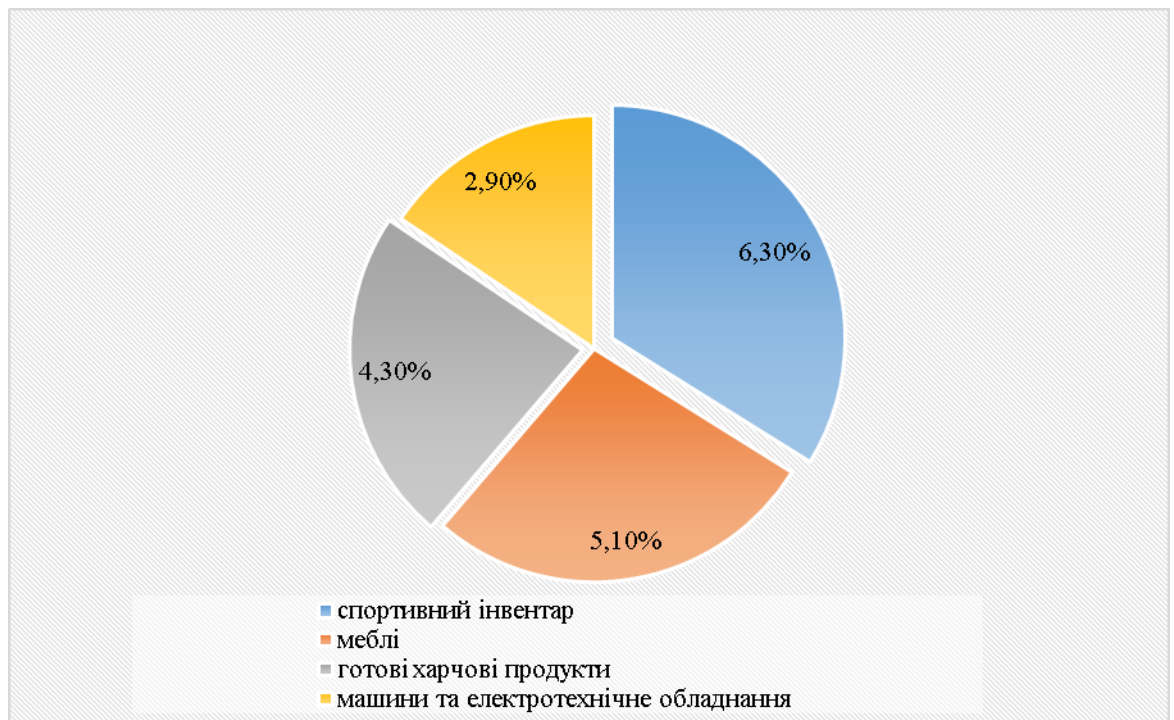

Рис. 3.6 Продукція кінцевого та промислового споживання

Джерело: розраховано автором на основі даних [5].

У структурі імпорту з Австрії переважали: . (Рис. 3.7)

- машини та електротехнічне обладнання з часткою 23,5% (- 6,6% відносно 2019 р.),
- папір та картон з часткою 9,3% (-1,0%),
- засоби наземного транспорту з часткою 9,1% (-0,1%),
- фармацевтична продукція з часткою 8,4% (-32,1%),
- пластмаси та полімери з часткою 6,5% (-10,2%),
- мінеральне паливо з часткою 4,2% (-67,1%).

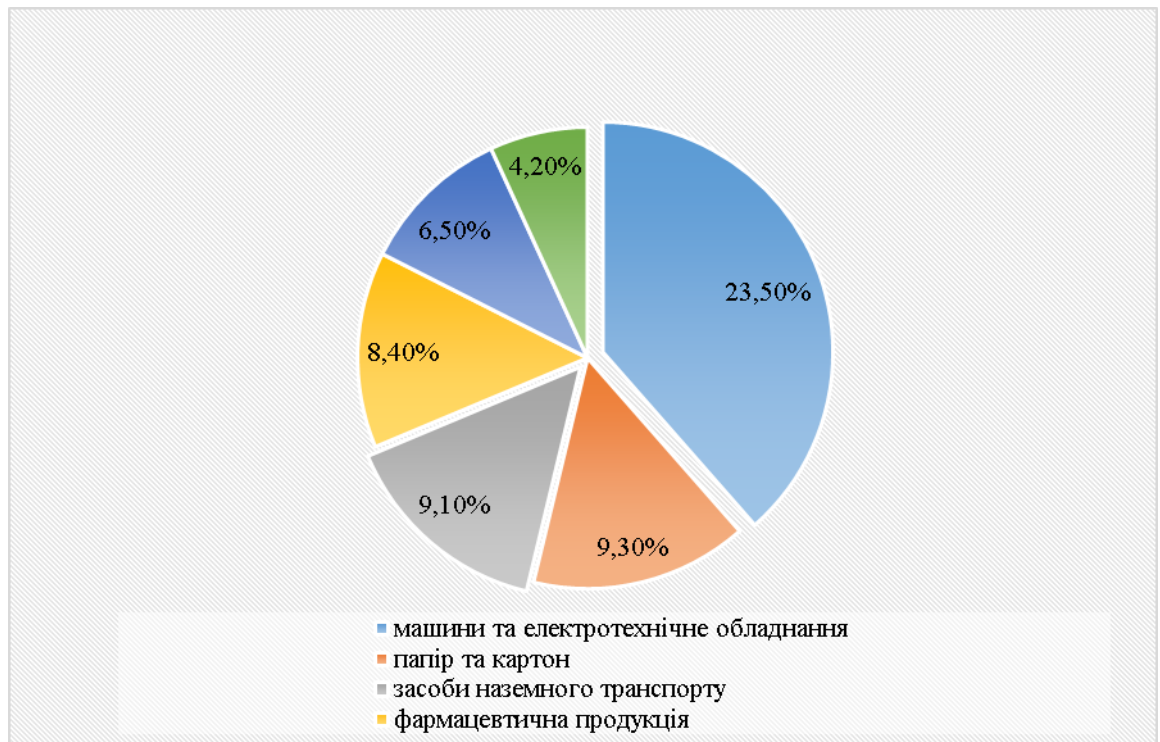

Рис. 3.7 Структура імпорту з Австрії

Джерело: розраховано автором на основі даних [4].

У 2020 році обсяг двосторонньої торгівлі послугами з Австрією склав 285,8 млн.дол.США, зменшившись на 14% відносно попереднього року. Експорт українських послуг склав 173,8 млн.дол.США, скоротившись на 23,5%, імпорт – 112,0 млн.дол.США (+6,7%). Сальдо у торгівлі послугами позитивне для України і складає 61,7 млн. дол. США (проти 122,2 млн.дол.США у 2019 році).

Лідером розвитку у сфері послуг стала вітчизняна галузь інформаційних технологій, обсяги поставок якої зросли на 18,1% і склали 10,8 млн.дол.США (6,3% у структурі експорту).

У структурі експорту послуг найбільша питома вага зберігається у сфері переробки давальницької сировини у розмірі 64% (-22,7% відносно 2019 р.), далі йдуть транспортні з часткою 17,7% (-36,9%) та ділові з часткою 8,8% (+0,1%) послуги.

За даними Нацбанку України, станом на 30 вересня 2020 року, кумулятивний обсяг інвестицій австрійських компаній склав 1097,0 млн.дол.США, що дорівнює 3,0% від загального обсягу прямих іноземних

інвестицій, залучених в економіку України. Упродовж січня-вересня 2020 року австрійські компанії скоротили свій капітал на 172,2 млн.дол.США. Попри це, Австрія зберігає шосте місце серед країн - інвесторів в Україні.

Найбільше коштів залучено до сфери фінансової та страхової діяльності – 426,7 млн.дол.США (38,9% від загального обсягу), переробної промисловості – 321,9 млн.дол.США (26,3%), оптової та роздрібної торгівлі – 112,8 млн.дол.США (10,3%). Найбільший відтік капіталу відбувся у сфері фінансової та страхової діяльності (-89,4 млн.дол.США), оптової та роздрібної торгівлі (-31,4 млн.дол.США), операцій з нерухомістю (-19,7 млн.дол.США). Попри загальну тенденцію до стагнації австрійський капітал зріс у сфері готельного та ресторанного бізнесу України на 1,0 млн.дол.США і складає наразі помірні 5,9 млн.дол.США (0,5% питомої ваги).

З вирахуванням послуг з переробки давальницької сировини, обсяг яких у 2020 році склав 111,2 млн.дол.США.

Отже, розглядаючи розвиток зовнішньоекономічних зв'язків Швейцарії та Австрії з Україною в даному пункті ми відмітили багато важливих моментів, а саме: структуру експорту та імпорту між країнами, основні статті послуг, структуру українського товарного експорту, яка продукція кінцевого та промислового споживання переважає, та який зв'язок мають країни між собою. У структурі експорту з України до Швейцарії у 2020 р. переважали: перли природні або культивовані, дорогоцінне або напівдорогоцінне каміння – 39,5%; жири та олії тваринного або рослинного походження – 8,5%; папір та картон – 6,5%; зернові культури – 5,5%; деревина і вироби з деревини. З 1 червня 2012 р. у відносинах із Швейцарією діє Угода про вільну торгівлю між Україною та державами ЄАВТ. Протягом багатьох років Швейцарія надає значну технічну допомогу нашій державі, а з 2015 р. гуманітарну допомогу для подолання наслідків російської агресії у східних регіонах України.

Криза, зумовлена епідемією коронавірусу, суттєво вплинула на розвиток двостороннього торговельно-економічного та інвестиційного співробітництва між Україною та Австрією у 2020 році.

За даними Держстату, зовнішньоторговельний оборот між Україною та Австрією у 2020 році скоротився на 7,8% і склав 1,3 млрд.дол.США. За даними Нацбанку України, станом на 30 вересня 2020 року, кумулятивний обсяг інвестицій австрійських компаній склав 1097,0 млн.дол.США, що дорівнює 3,0% від загального обсягу прямих іноземних інвестицій, залучених в економіку України. Упродовж січня-вересня 2020 року австрійські компанії скоротили свій капітал на 172,2 млн.дол.США. Попри це, Австрія зберігає шосте місце серед країн - інвесторів в Україні.

ВИСНОВКИ

Таким чином, зовнішньоекономічна діяльність визначена як, діяльність з приводу продажу товару, робіт, послуг, а також інша діяльність (інвестиції, виставки, продаж ліцензій, обмін технологіями та інше), що характеризується отриманням прибутку та перетинанням кордону країни. Метою роботи було визначена як, діяльність з приводу продажу товару, робіт, послуг, а також інша діяльність (інвестиції, виставки, продаж ліцензій, обмін технологіями та інше), що характеризується отриманням прибутку та перетинанням кордону країни, за метою були поставлені завдання, які ми досягли, а саме:

Висвітлили, що в економічних відносинах Швейцарія спеціалізується на виробництві високотехнологічної продукції й відома своїми високоосвіченими фахівцями. Провідними галузями є мікроелектроніка, біотехнологічна електротехнічна й фармацевтична промисловість. А ось Австрія, має розвинену ринкову економіку, кваліфіковану робочу силу, високий рівень життя та тісно пов'язана з іншими країнами ЄС, особливо з Німеччиною. Сектор послуг формує економіку країни, також значну долю займає промисловий сектор. Аграрний сектор високорозвинений, хоча і займає невелику долю.

Розглянули законодавче регулювання країн, та зрозуміли щодо законодавчого порядку Швейцарії регулюються ціни майже на половину товарної продукції сільського господарства. У Швейцарії контролюються ціни на товари, які захищає чи субсидіює держава. Органом ціноутворення у Швейцарії є Федеральне відомство з контролю за цінами. Державне регулювання цін в Австрії здійснюється на основі Закону про ціни, Закону про картелі та Антидемпінгового закону, в Австрії державою регулюється близько 10% цін на товари й послуги національної економіки.

Розробивши регресійну модель країн та можемо зробити висновок про правильність та точність гіпотез в Австрії. ВВП Австрії більше всього впливає інфляція тому, що її абсолютне значення стандартизованого коефіцієнта є найбільшим (-0,279). Це означає, що якщо інфляція

збільшиться на одне стандартне відхилення, то ВВП зменшиться на $(-0,279)$ стандартних відхилень. Другий момент та значимий вплив має довгострокова номінальна ставка $(-0,370)$, при збільшенні прямих іноземних інвестицій на одне стандартне відхилення, ВВП зменшиться на $(-0,370)$. Також ми обов'язково повинні звернути уваги на показники t-критерія Стюдента, які представлені в рядку «t». Майже всі показники не перевищують критерій. Тобто ніякий з чотирьох показників не впливають на ВВП. А ось переходячи до країни Швейцарії, можемо зробити висновок, що також на ВВП Австрії більше всього впливає інфляція тому, що її абсолютне значення стандартизованого коефіцієнта є найбільшим $(-0,159)$. Тобто це означає, що якщо інфляція збільшиться на одне стандартне відхилення, то ВВП зменшиться на $(-0,159)$ стандартних відхилень.

Характеристика зовнішньоторговельних відносин говорить про наступне, Швейцарія і Австрія традиційно тісно співпрацювали у багатьох областях, включаючи послуги для своїх громадян, також працюють разом на багатосторонньому рівні, наприклад, в Організації Об'єднаних Націй (ООН), Організації з безпеки і співпраці в Європі (ОБСЄ) та Раді Європи. Швейцарія також є одним з найбільших іноземних інвесторів в Австрії.

Аналіз динаміки міжнародних фінансових операцій показує, що у Швейцарії діє такий принцип: отримуючи прибуток від операцій по всьому світу, швейцарські банки відображають її на балансі 100% -вої дочірньої структури в офшорній юрисдикції і отримують податкові пільги зі сплати податку на прибуток або зовсім звільняються від його сплати. Світова економічна криза, викликана пандемією Covid-19, викликав різке уповільнення темпів зростання в Швейцарії. А ось, коли Австрія опиналась в ЄС, роль держави як підприємця істотно скоротилася. Це було так само пов'язано з процесами розвитку світової економіки. На шляху входження до складу Євросоюзу Австрія почала процес приватизації і змінила близько 800 федеральних законів. Однак пандемія COVID-19 і пов'язані з нею заходи стримування сильно вплинули на економіку Австрії та на фінансові операції.

Австрія пережила різке зменшення кількості, зареєструвавши негативне зростання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Беляєва С. В. Методика визначення конкурентоспроможності підприємства (практичний аспект) / С. В. Беляєва, Т. Л. Зубкова // Інноваційна економіка. – 2013. - № 7 (45). – с 72-78.
2. Губерський Л.В. Українська дипломатична енциклопедія / Губерський Л.В., Вергун В.А., Головченко В.І. та ін. – 2 т. - К.: Знання України, 2004. – 812 с
3. Статистика Швейцарського національного банку – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.snb.ch; Банк Англії – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.bankofengland.co.uk/statistics; Банку Франції – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.banque-france.fr; Бундесбанку – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.bundesbank.de та інших фінансових інститутів.
4. Динаміка імпорту Австрії в період з 2010-2020 рр. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://tradingeconomics.com/>
5. Експортна стратегія України: Дорожня карта стратегічного розвитку торгівлі на період 2017-2021 років. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-shvalennya-eksportnoyi-strategiyi-ukrayinidorozhnoyi-karti-strategichnogo-rozvitku-torgivli-na-20172021-roki>
6. Ефремова Н. А. Международная экономическая интеграция и суверенитет государства / Н. А. Ефремова // Государство и право. – 2011. – № 6. – С. 60–66.
7. Завадський Й. С. Економічний словник / Й. С. Завадський, Т. В. Осовська, О. О. Юшкевич. – К.: Кондор, 2006. – 355 с. с. 105
8. Источник: Годовая статистика международной торговли товарами Австрии (HS02)
9. Источник: Годовая статистика международной торговли товарами Швейцарии (HS02)

10. Лев М. Ю. Регулирование ценообразования в развитых странах / М. Ю. Лев. - СПб. : ГУЭиФ. - 2004. – 430 с, с.169-178
11. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16.04.1991 № 959-ХІІ // // Офіційний сайт Верховної Ради України. – 1991 - [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/959-12>
12. Юданов Ю. Австрия: поиски бездефицитного бюджета // Современная Европа. -2002. -№1. -С.61-70.
13. Austria Embassy Washington — [Электронный ресурс]. — Режим доступа: <https://www.austria.org/economy>
14. The Federal Council // FDFA // Bilateral relations Switzerland and Austria — [Электронный ресурс]. — Режим доступа: <https://www.eda.admin.ch/countries/austria/en/home/switzerland-and/bilateral-relations.html>
15. Nordea // Trade Portal // — [Электронный ресурс]. — Режим доступа: <https://www.nordeatrade.com/en/explore-new-market/austria/economical-context>
16. Trade Portal // — [Электронный ресурс]. — Режим доступа: <https://www.nordeatrade.com/en/explore-new-market/switzerland/economical-context>
17. Switzerland business [Электронный ресурс]. — Режим доступа: <https://switzerlandbusiness.ru/ekonomika-shvejcarii/vneshneekonomicheskaya-deyatelnost-shvejcarii/>
18. The World Bank: Foreign Direct Investment 2019 [Электронный ресурс] – Режим доступа: <https://data.worldbank.org/indicator/BX.KLT.DINV.CD.WD>
19. United Kingdom's Office for National Statistics (ONS) [Electronic resource]. - Access: <http://www.ons.gov.uk/ons/taxonomy/index>.
20. Офіційний сайт Державного комітету статистики України [Електронний ресурс].- Режим доступу: <http://ukrstat.gov.ua/>

- 21.Офіційний сайт Міністерства закордонних справ [Електронний ресурс].- Режим доступу: <http://mfa.gov.ua/ua/about-ukraine/economic-cooperation/trade-agreements>
- 22.Новинський В.Є. Міжнародна економічна діяльність України / В.Є.Новинський : під-к .-К.: КНЕУ, 2003 .- 948 с
- 23.Основи економічної теорії: політ економічний аспект: Підручник / Г. Н. Климко, В. П. Несторенко, Л. О. Каніщенко та ін.; За ред.. Г. Н. Климка, В. П. Несторенка. – 2-ге вид., перероб. і доповнене. – К.: Вища шк.. – Знання, 1997. – 743с.: іл.
- 24.О. Г. Величко Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності / О.Г. Величко, Ю.Г. Момот [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://studfiles.net/preview/5226177/page:13/>
- 25.Зовнішньоекономічна діяльність: підприємство-регіон. Навч. посібник. — 6-те вид., перероб. та доп. / За ред. Ю. Г. Козака. — К. : Центр учбової літератури. 2016. 290 с.
- 26.Рут Ф. Міжнародна торгівля та / Ф.Рут, А.Філіпенко. – К.:Основи, 1998. – 743 с.
- 27.Мальський М. З. Теорія міжнародних відносин : [підручник] / М. З. Мальський, М. М. Мацях. – 3-тє вид., перероб. і доп. – К. : Знання, 2007.
- 28.Світова економіка і міжнародні відносини: понятійно- термінологічний словник / за ред. І.Л. Сазонця, Н.В. Стукало, О.М. Сазонець, М.А. Шепелева. – Донецьк: Юго-Восток, 2010. – 575
- 29.Новицький В.Є.Міжнародна економічна діяльність України / В.Є. Новицький. – К.: КНЕУ, 2003. – 948 с.
- 30.Солонінко К. С. Міжнародна макроекономіка / К. С. Солонінко. – К.: Кондор, 2008. – 380 с.
- 31.Зовнішньоекономічна діяльність підприємств : навч. посібник / за ред. а Ю. Г., Логвінової Н. С., Сіваченка І. Ю. – 2-ге вид., перероб. і доп. – Київ : ЦУЛ, 2016. – 792 с. – ISBN 966-364-221-1.

32. Зовнішньоекономічна діяльність та митна справа: Збірник нормативних актів / упоряд. М. І. Камлик. – Київ : Атака, 2014. – 680 с.
33. Сухарський В. С. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності: теорія, методологія, практика: навч. посібник / В.С. Сухарський, В. В. Сухарський, В. І. Охота. – Тернопіль: Астон, 2005. – 464 с
34. Са Д. В. Внешнеэкономическая деятельность: энциклопедический словарь. – Київ : Дакор ; КНТ, 2013. – 544 с. – (Серия «Внешнеэкономическая деятельность»).
35. Офіційний сайт НБУ [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://bank.gov.ua/>
36. Офіційний сайт Державної служби статистики України. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
37. Trading Economics GDP [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://tradingeconomics.com/country-list/gdp>
38. EUROSTAT [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://ec.europa.eu/eurostat>
39. President.gov / [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://surl.li/ybif>.
40. Офіційний сайт Державного комітету статистики України / Економічна статистика / Зовнішньоекономічна діяльність - [Електронний ресурс].- Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/zed.htm

ЗАТВЕРДЖЕНО
рішенням Вченої ради ФМВПС
протокол №3 від 28.11.2018 р.

РОЗПИСКА

Я, Локота Дарина Вадимівна , підтверджую, що моя дипломна робота за темою: «Розвиток зовнішньоекономічних зв'язків Швейцарії та Австрії у сучасних Умовах» повністю відповідає всім вимогам академічної доброчесності, не містить в собі плагіату, а електронна версія роботи, яка додається на диску, є тотожною її паперовому варіанту.

2.06.2021 р.

(дата)

(підпис)